

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 14. In Guairania inter varias turbas res Christiana promovetur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

forum, quibus cogitationibus mirum in modum ad gratias Divino Numini agendas incalescebat. Ab Christo multa ad mores religiose formandos didicit. Dubitans quid præsertim agendo Divinæ Majestati maximè placeret, audivit Christi vocem affirmantis, nullo alio modo efficaciori singulares favores aucupaturum; quàm si suæ religionis legibus, & Majorum imperiis, tanquam rectâ amulsi, omnes vitæ suæ actiones dirigeret, & se præsentem quovis in loco haberet. Afferenti, ultimum præsertim monitum difficillimum factu videri iis, qui ex officio studiis & variis occupationibus animum oppignoratum habent, respondit Christus, data ab se consilia facillimè observaturum, si cor vacuum, & nulli, præterquam sibi, obnoxium haberet. Inter ardentis animi preces, cum postulasset à Deo, ut gustandi facultate sublatâ, nihil deliciosum in comedendo deinceps sentiret, repulsam à Christo passus est, iussusque non sapor in sumendo cibo, sed necessitati servire; suam enim vocem illam esse: *Non alligabis os bovi trituranti.* In hebdomada Sancta, longissimâ preceatione defatigatus, cum se super scamnum ad reficiendas defectissimas vires tantisper in Sacrario prostravisset, ab demonibus se sensit opprimi, divinâ tantum ope servandum. Virginis *MARIÆ* favores planè singulares expertus est, quos fusè explicatos reperies in ejus vitâ ab Francisco Xarque compositâ. Rebus agendis maturus, è Paraquariâ in Guairaniam, difficillimâ anni tempestate, missus, Apostolicis laboribus se statim tradidit.

CAPUT

XIII.
Guairaniæ
Socii rem
Christianâ
egregiè
promovent.

Taubicij
cum suo pa-
go conversi-
tur.

Pervertitur.

Divinitatis
usurpator
submergitur.

Guairaniæ
Socii com-
mendantur.

CAPUT

XIII.
In Guaira-
niâ inter
varias tur-
bas res
Christiana
promove-
tur.

JOSEPHUS Cataldinus Guairanicæ Missioni Præfectus, Simone Macetâ Socio ad curam oppidorum abs se constructorum relicto, cum Antonio Ruisio Parapanaci, Pirapi, & aliorum fluviorum pagos iterum sollicitatum ivit, non sine operæ pretio: nam, præter multos Barbaros ex his pagis ad nova oppida reductos, Taubicij insignis magus dudum Patribus refragatus tandem manus dedit, crematoque pago, cui ipse moderabatur, populares suos Ethnicos ad Sancti Ignatii oppidum non tantum traduxit, sed etiam nescio quos Barbaros, in mortem utriusque Socii intentos, autoritate suâ repressit: felix si constantiam adhibuisset. Verum levissima de causa ad vomitum rediens, & solitis veteratorum artibus, pestem manifiaciens, dum subdolè gentiles suos ab Patrum curâ moribus avitis irretiendos subtrahere tentat, & Corporis Christi supplicationi adesse parvi pendit, Simone Macetâ celestium vindictam prænunciante, in sylvis à prædonibus trucidatus iram Divinam meruit. Obstitabat Evangelio in aliis pagis nescio quis Divinitatis phantasticæ usurpator, fingens se vitæ plantarum ac fertilitatis authorem: prohibensque ne Sacerdotibus nostris fides daretur: in quem Maracana Casiquius, zelo incensus, insciis Cataldino ac Ruisio, insurgens, experiar, inquit, num vitæ tuæ Dominus sis; simulque sycophantam vinciri jubens, lapide ad collum alligato in profluentem per satellites protrudit suffocatque. Perspectis passim pagorum ruinis in hac expeditione, cognovère Socii, quanto Brasiliæ & Guairaniæ Indorum abactores promovendo Evangelio obstaculo essent. Nec dubitavit Ruisio pronunciare, illos iis Dæmonibus similes, quos per visum Limæ Indis insultantes conspexerat: Cataldinum verò & Macetam Angelos veloces genti convulsæ & dilaceratæ defensionis ac tutelæ cœlitus destinatos. Cui ego (nam uterque mihi notissimus fuit) multorum iudicio firmatum calculum non hæsitanter addo.

IN his rebus dum sunt, Martinus Xaverius Urtafum in subsidium Guairaniæ Sociorum opportunè admodum venit. Nam eo appulso, Josephus Cataldinus cæteris Præpositus Lauretanum oppidum Simoni Macetæ & Antonio Ruisio regendum perficiendumque tradere, ipse verò cum Xaverio in Ignatiano persistens, in totius Guairaniæ salutem intendere potuit. Utrumque verò oppidum paribus incrementis surrexere. Numerus Catechumenorum Neophytorumque parè æqualis, labores in docendis non dissimiles, rerum omnium penuria, magorum insidiæ, prædonum vexationes, & cætera pericula planè paria, artes ex remotissimis pagis ac latebris Barbaros reducendi planè etiam geminæ, iidemque successus. Præter longinquas excursiones, singulis hebdomadis ex utroque oppido ad alia duo excur-

rebant,

rebant, magno semper numero in Christianorum album relato. Fructuum magnitudinem ex eo conjicies, quod exiguo planè temporis spatio supra bis mille & quadringentos Ethnicos salutaribus aquis Socii tinxerint, & quadringentos Barbaros illegitimo aut multiplici concubinato implicitos legitimo vinculo copulaverint. Hunc rerum cursum Aticaie, Lauretani oppidi dux, dum retardare tentat, incitavit magis: is, legitimà uxore seposità, pellicum gregem adèdò numerosum alebat, ut octo ei proles uno eodemque anno natæ, pauloque post baptismum felicius denatæ sint: pro Sacerdote se vendicans in talari veste & paludamento plumis variegato, cæteroque magorum choragio, nefandis prorsus ceremoniis apud plebeculam auctoritatem captabat, constabatque in nostros Sacerdotes conspirationem. Nec per occultos cuniculos res agebatur, ausus namque fuit palam ad Simonem Maçetam & Antonium Ruisium adire, vociferans, se nequam permissurum ut sacrificuli advenæ suis moribus se interponerent: liberè hæcenus pellicibus se usos, usosque in posterum pro libitu: dictis minas addidit, & trecentis juvenibus armatis comitatus, rectà ad Maracana oppidum perrexit, quem ad conjurationem sollicitans, his ferè verbis usus est. *Vide, inquit, ò Maracana, quæ nostra conditio futura sit, ni opprimamus eos, qui nos oppressum venerunt. Quis ferat Guairania Primores ad unam vetulam adigi, & avitum jus, tibi mihiq; in præstantissimas puellas debitum, in auctis externis moribus, adimi? Exere, ò Maracana, pristinos animos, & quanti facias pristinam libertatem, quid tuæ famæ, quid mihi tribuas ostende. Perdamus hos sacrificulos, Matrimonii & humani moris expertes, antequam me & te perditum eant.* Contrà Maracana, quamvis adhuc sub fornice pellices aleret, oculorum nictu armari suos jubens, arguit rebellem, monetque, si ultra pergat, cum se pro hoste habiturum: ac simul arma expedit involaturus in hominem, ni pedem extulisset. Interim Socii, conscientis mutuo expiatis, mortem læti pro optima causa præstolabantur, cum Aticaie, dimisso comitatu, solus & inermis ad eorum pedes provolutus, de genibus veniam facti postulat. Sed nec ipse constantiam tenuit: nam licet pellicibus depulsis uxorem legitimam domum reduxerit, mansit tamen altà mente repositus primariae pellicis, industrià Patrum in alias terras transportatæ, amor, ad quam fugâ profectus, rerum omnium inops, speret in super apud populares suos Ducis dignitate, exilio se ipse multans, in remotissimis sylvis ab omnibus desertus in fœtidæ mulierculæ brachiis interiit. Exemplo novo docens, quantis damnis una libido mortales implicet. Inter has turbas magnæ fiebant Barbarorum ad nostra oppida accessiones, latronibus infrementibus, & materiam suis latrocinii subtrahi querentibus, omnemque lapidem moventibus, quo novas reductiones (sic oppida Societatis operâ ex reductis Indis constructa appellantur) disturbarent. Ausique sunt duorum pagorum Indos, nostris oppidis destinatos, contra quam Antonius Agnascus ab Francisco Alfaro Visitatore Regio delegatus jussit, abigere: uno & octoginta capitibus è dura servitute ad ovile Christi, Sociorum operâ, tantummodò traductis. Præterea alii sycophantæ famam longè lateque sparserunt, aientes, Socios Jesu in Guairania otiosos esse, eo fine, ut iis per Majores suos revocatis, sine obstaculo Indorum deprædationi pro libitu vacarent: & eò cuniculi processerant, ut Rector Assumptionis de iis retrahendis consilium jam cœperet. Quibus malis avertendis, Antonius Ruisius ab Josepho Cataldino ad Assumptionis urbem missus, relatis Sociorum Apostolicis facinoribus, technas adversariorum faciliè dissolvit. In longissimo verò itinere dum per desertam inter Paranam & Paraquarium terræ intercapedinem nudis pedibus viam facit, ex humicubatione sub dio, tempore maxime pluvio, contractis crurum nervis eò adactus est, ut ultra progredi desperaret, ni Divus Ignatius imploratus opem tulisset, cujus speciem somniânsne an vigilans vidit, clarâ voce monentis, ut iter continuaret: inter quæ verba comperit se contractione ac acerbitate doloris ita perfunctum, ut itineris socios in posterum præverteret. In Guairaniam postliminò redux, Cataldinum ac Socios felices negotiorum successus relatione exhilaravit.

Bis mille & quingenti baptizati.

Aticaie ducis perversio.

Conspiratio.

Intentatio.

Maracana fidelitas.

Sociorum periculum.

Aticaie penitentia.

Iterata perversio.

Mors infelix.

Excursus Indis.

Et Socii.

Ab Divo Ignatio Ruisius sanatus.